

Adres Redakcji i Administracji: **L w ó w**, ulica **Chorażczyzny 1. 31.**
Tel. Redakcji 2-30, 1-78, 15.
Tel. Administracji 73. — —

Cena egzempli
25 gr.
we Lwowie i na prowincji.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Dziś 16 stronic
wraz z dodatkiem „Kobleta
w domu i salonie“.

GAZETA PORANNA

ILUSTROWANY DZIENNIK INFORMACYJNY WSCHODNICH KRESÓW

Nr. 8689.

Lwów, środa 21 listopada 1928.

Rok XIX.

Nakładem Spółki Wydawniczej GRODKI i Spółka.

Redaktor naczelny: JERZY KONARSKI.

Wstrząsające szczegóły potwornego mordu w Laszkach murowanych.

Dodatek świąteczny zamiast mieszkaniowego dla urzędników? -
Zjazd kandydatów adwokackich we Lwowie. - Katastrofa budowlana w Warszawie. - Ex dyrektor „Polimexu” przed sądem.

Wina wódki likiery najtaniej poleca F-a „Zakopane” Moor i Stachowicz Lwów, Akademicka 24 — Leona Sapięhy 25.

KONFERENCJA PREMIERA.

Warszawa, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Dziś w godzinach rannych w związku z rozpoczynającą się debatą nad preliminarzem budżetowym w sejmowej komisji budżetowej, p. **Premier Bartel** odbył konferencję z min. Czechowiczem. Następnie konferował p. Premier z min. sprawiedliwości Meysztowiczem.

KOMITET EKONOMICZNY RADY MINISTRÓW.

Warszawa, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Dziś o godz. 17-tej rozpoczęło się posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Rady Min. Na porządku dziennym cały szereg spraw bieżących.

THEUNIS PRZYBYŁ DO WARSZAWY.

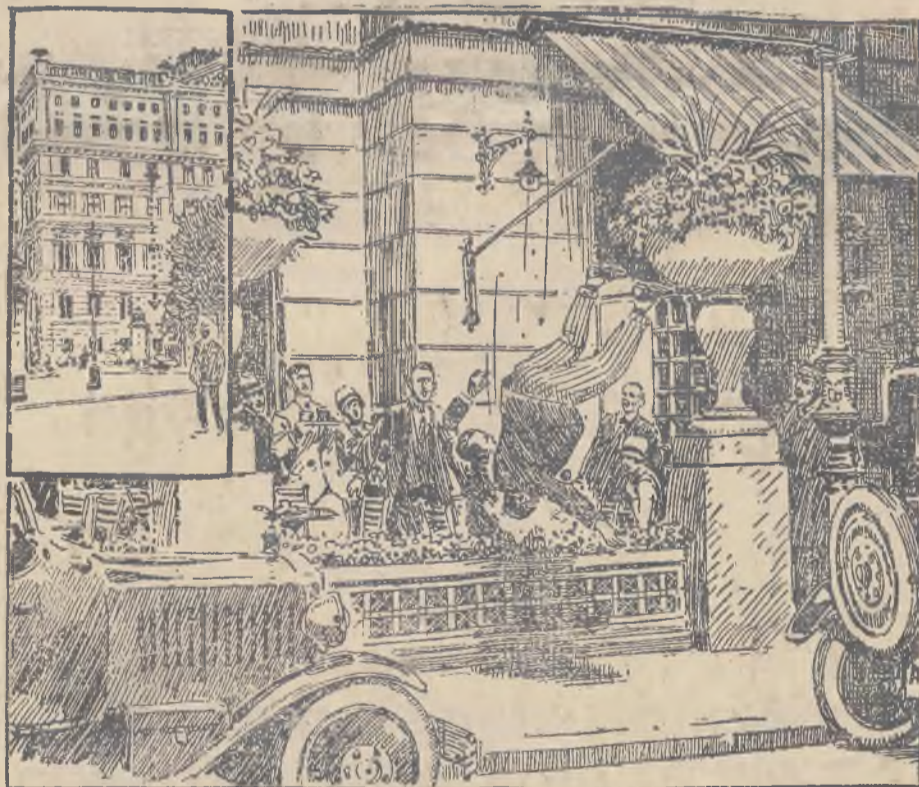
Warszawa, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Przybył tu b. min. skarbu Belgji, p. **Theunis**. Zabawi on w Polsce 4 dni i od będzie szereg konferencji z przedstawicielami polskich sfer finansowych w sprawie wciągnięcia lokaty kapitałów zagranicznych na rynkach polskich.

ZAMORDOWANIE BUŁGARSKIEGO WOJEWODY.

Wiedeń, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Donoszą z Białogrodu, że nad granicą bułgarską, w okolicy Petric został zamordowany wojewoda **Nanodew**, zwolennik Michajłowa. **Zwolennicy Protogorejewa** strzelili do niego z zasadzki. Wraz z nim padł także jego adiutant.

POWÓDZ W KANSAS CITY.

Nowy Jork, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Donoszą tu z Kansas City (Stan Missuri) o strasznej powodzi, która w dniu wczorajszym nawiedziła to miasto. Według dotychczasowych obliczeń **10 ludzi utonęło**. Ponadto woda poczyniła wielkie szkody w niżej położonych dzielnicach miasta.

SKOK, KTÓRY SIĘ DOBRZE SKOŃCZYŁ.
Do artykułu na stronie 8-mej.

Hoover wyjechał do Połudn. Ameryki.

MANIFESTACJA KOMUNISTÓW AMERYKAŃSKICH.

Palo Alto, 19. listopada. (Tel. G. P.)
(Kalifornia). Prezydent Hoover odjechał specjalnym pociągiem do San Pedro, gdzie wsiadł na statek wojenny „Maryland” w celu odbycia podróży po Ameryce łacińskiej. Przed odjazdem

prezydenta między żegnającymi znalazło się 3 osobników ze sztabami komunistycznymi. Osobnicy ci zostali aresztowani i osadzeni w więzieniu. Na jednym ze sztandarów widniał napis: „Precz z imperjalizmem”.

NADUŻYCIA W ELEKTROWNI KRAKOWSKIEJ.

Kraków, 19. listopada. (Tel. G. P.)
„Głos Narodu” donosi, że organa kontrolne magistratu prowadzą śledztwo w sprawie licznych nadużyć w elektrowni miejskiej. Dochodzenia obejmują pono ludzi, zajmujących kierownicze stanowiska w elektrowni miejskiej.

PODZIEMNY TRAMWAJ W WARSZAWIE.

(Telefonem od naszego korespondenta.)
Warszawa, 19. listopada. (st) Opracowano kosztorys budowy pierwszej tramwajowej linii podziemnej w Warszawie. Linja ta połączyłaby Mokotów z Muranowem. Koszt jej wyniósłby około 60 milj. zł. O ile uzyskanie funduszy nie napotka na trudności, to pierwsza linja gotowa byłaby w r. 1935. W dalszych planach przewidziane są podziemne połączenia dworca wschodniego z Wola.

KONFERENCJA POKOJOWA MAŁYCH PAŃSTW.

Berlin, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Grupa holenderska Związku światowego kościołów postanowiła zwołać konferencję pokojową małych państw europejskich. Reprezentowane byłyby w pierwszej linji: Szwecja, Norwegia, Danja, Szwajcaria, Belgja i Holandia. Przedmiotem obrad byłyby głównie sprawy rozbrojenia świata.

CARAVADOSSI ZAMORDOWANY W METZU.

Metz, 19. listopada. (Tel. G. P.)
Wczoraj w godzinach popołudniowych został zamordowany tu w swoim biurze ksiądz **Caravadosi**, narodowości włoskiej. Sprawcy zbiegli niespostrzeżeni.

M. n. Moraczewski o ciężkich przeżyciach pierwszego gabinetu polskiego.

Między demagogją krzykaczy i groźbami zamachowców.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19. listopada. (ab). Na Akademii z okazji 10-tej rocznicy polskiego rządu przemawiał premier tegoż rządu, min. Moraczewski. Opowiadał, w jak strasznych warunkach przyszło pracować temu rządowi i dla przykładu podał, że tłumy przed „Zachętą” podburzane przez prawicowych przywódców, wybrały delegację, która zażądała od premiera Moraczewskiego złożenia władzy, motywując to żądanie rzekomo niezdolnością rządu do zorganizowania obrony Lwowa. Gdy nateż premier wezwał tłumy, aby zapisywało się na ochotnika na odsiecz Lwowa, na listach zapisało się w przeciągu trzech tygodni dosłownie 60 osób.

Następnie opowiadał minister o atmosferze zamachowej. W dziesięć dni po obiecu rządów przez Moraczewskie-

go wykonano pierwszy na niego zamach. Rada Min. obradowała zwykle do 1 w nocy, tego jednak dnia tylko do 10. P. Malinowski uprzedził ministrów o zamachu. W 15 minut potem lokal-

gdzie odbywała się Rada Min. został zde-
molowany przez endeków. I tak dzięki przypadkowi zamach się nie udał.

Następnie przedstawił minister chaos, wśród jakiego odbywała się praca rza-

du. Przeciwno temu rządowi stanęły wszystkie odłamy społeczeństwa, za rządem tylko PPS. Gdy PPS. postanowiła urządzić strajk generalny, jako protest przeciwko zamachowi, został tem wymierzony ostateczny cios dla tego rządu.

Sprawozdanie p. Deveya za III. kwartał

REZERWY SKARBU NIETKNIĘTE. — POLSKA NIEMA DOBREGO SYSTEMU PODATKOWEGO. — KRYTYKA PODATKU DOCHODOWEGO I OBROTOWEGO. — REFORMA TYCH PODATKÓW ZOSTANIE WKRÓTCE PODJĘTA.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19. listopada. (ab) Ogłoszony został kolejny raport doradcy finansowego Banku Polskiego p. Deveya za III. kwartał r. 1928 o sytuacji gospodarczej i finansowej Polski. Część I. dotyczy wykonania planu stabilizacyjnego. P. Devey zaznacza, że dotąd nie było okazji do zużytkowania choćby

częściowego kwoty 75 milj. zł. z pożyczki stabilizacyjnej, która ta kwota uważana jest za rezerwy skarbu. Z funduszu gospodarczego wydano do 30 września 1928 r. jako na pożyczkę sumę 113 milj. celem ożywienia życia gospodarczego kraju.

W drugiej części omawia p. Devey system podatkowy Polski

zaznaczając, że wprowadzenie w Polsce dobrego systemu podatkowego jest rzeczą trudną, mając na względzie przeszłość polityczną Polski i fakt, że w r. 1918 było w kraju pięć systemów podatkowych. Niektóre warstwy społeczne dźwigają ciężar podatkowy ponad siły, a szereg podatków wykazuje wielkie braki. Zwraca uwagę na konieczność wprowadzenia w Polsce jednolitego systemu podatkowego. Następnie p. Devey zajmuje się krytyką podatku obrotowego, który jednak trudno zmienić, bo stanowi poważne źródło dochodów. Również z krytyką p. Deveya spotyka się wymiar podatku dochodowego. Ludność wiejska przeciętnie nie jest wcale wysoko obciążona podatkami. Większa własność ziemska ponosi głównie ciężar podatków rolnych. Podatki w miastach są bardzo wysokie, a zwłaszcza podatek obrotowy. Rząd otacza opieką Gdyni od szeregu podatków, Rząd polski specjalnie faworyzuje kapitał zagraniczny, który przyczynia się do rozwoju gospodarczego kraju. Stwierdza wreszcie p. Devey, że reforma podatku obrotowego i dochodowego będzie w najkrótszym czasie podjęta.

Ostatnia część sprawozdania poświęcona jest omówieniu życia gospodarczego Polski.

Daj grosz na cele T. S. L.

Niema ustępstw w sprawie opróżnienia Nadrenji.

ZA EWAKUACJĄ NIEMCY NIE ZOBOWIĄZĄ SIĘ DO ŻADNYCH ŚWIAD CZEŃ

Berlin, 19. listopada. (Tel. G. P.) Dziś rozpoczęła się w Reichstagu wielka debata nad polityką Niemiec. Expose Stresemanna przyniosło zasadnicze sfarmutowanie stanowiska w najważniejszych kwestiach polityki zagr. Niemiec.

Minister oświadczył z naciskiem, że przyjmuje na siebie całkowitą odpowiedzialność za wszystkie kroki w dziedzinie polityki, poczynione przez Niemcy.

Co do kwestji ewakuacji to wynik rokowań genewskich wywołał w całym narodzie niemieckim głębokie rozczarowanie. Niemcy stać będą niezachwianie na stanowisku, że mają prawo do żądania bezzwłocznej ewakuacji całego terytorjum okupowanego i że prawo to niezależne jest od żadnych warunków. Nie może być mowy o tem, ażeby Niemcy miały okupować ewakuację jakimiś kontrświadczkami finansowymi.

Minister zbijał zarzuty stawiane jego polityce, oświadczył, że nie zna żadnego wypadku ścisłego wiązania się Niemiec z poszczególnym i mocarstwami, któreby mogło przeszkodzić pokojowemu porzuceniu z innymi państwami.

Przechodząc do kwestji rozbrojenia-

wej minister przeszedł do sprawy pakta morskiego francusko-angielskiego, a wrócił do spraw reparacyjnych w Genewie dla stworzenia komisji rzeczoznawców. Samo uregulowanie reparacji teraz jeszcze odhwywać się nie może. Rząd niemiecki podkreśla, że o prawdziwym

uregulowaniu kwestji reparacji może być mowa wtedy, gdy rozwiązanie to nie będzie przekraczało gospodarczych zdolności Niemiec, tj. umożliwi Niemcom wypełnienie ich zobowiązań na stałe ze źródeł własnej siły gospodarczej.

Wielkie nadużycia w magistracie krakowskim.

FIKCYJNE RACHUNKI WYSTAWIONO W DZIALE BUDOWNICTWA.

Kraków, 19. listopada. (Tel. G. P.) W ostatnich dniach ujawniono w budownictwie miejskim wielkie nadużycia. Polegały one na wystawianiu fikcyjnych względnie grubo przesadzonych rachunków w dziale robót dro-

gowych. W wykazach figurowały wysokie pozycje za rzekomo dostarczone gminie furmanki. Prezydent magistratu wytoczyło dochodzenia dyscyplinarne winnym funkcjonariuszom.

Organizacja socjaldekokracji na terenie Wschodniej Małopolski.

I TYM ŚNI SIĘ „NIEPODLEGŁA ZJEDNOCZONA UKRAINA”.

Warszawa, 19. listopada. (Tel. G. P.) „Epoka” dowiadyuje się, że na terenie województw południowo-wschodnich organizuje się obecnie partja Socjalnej Demokracji Ukraińskiej. Partja ta ma zgłosić swój akces do II Międzynarodówki i będzie w ścisłym kontakcie z PPS. W związku z tem w najbliższym czasie udaje się do Oboresławia, Stanisławowa i Drohołyca szereg przywódców PPS. celem nawiązania kontaktu z tamtejszemi robotniczymi sferami ukraińskimi. Równocześnie przywódcy lewicy sejmowej odbędą z przywódcami poszczególnych klubów ukraińskich rozmowy celem omówienia postulatów ukraińskich i uzgodnienia ich ze stanowiskiem zasadniczym demokracji polskiej.

„Epoka” dowiadyuje się, że nowa organizacja ukraińska S. D. wysunie jako swe hasło maksymalne Niepodległość zjednoczonej Ukrainy. W polityce zaś dążyć będzie do uzyskania autonomji terytorjalnej.

„OSTRZENIE NOŻY NA STOPNIACH ŚWIĄTYNI POKOJU”.

London, 19. listopada. (Tel. G. P.) Pomimo ostrej odpowiedzi, jaką Lloyd George usłyszał w Izbie Gmin od Baldwina na swe wywody o szkodliwości umowy morskiej anglo-francuskiej, wygłosił on w Oxfordzie długą mowę, którą zakończył zwrotem: „Wszystkie narody zajete są w tej chwili ostrzeniem swych noży na stopniach świątyni „Pokoju”.

Precz nazwą „Rosja”

Moskwa, w listopadzie.

Rząd centralny ogłosił rozporządzenie, mocą którego ponownie — pod rygorem ostrych kar, wzbrania się używania we wszelkiego rodzaju dokumentach oficjalnych nazwy „Rosja”, lub „kraj rosyjski”.

Dopuszczalna jest jedynie nazwa „Związek sowieckich socjalistycznych republik”. Również zakazano używania słowa „Rosjanin”, „Rosjanka” i td. Określenie to ma być zastąpione słowami „obywatel sowiecki”, bez oznaczenia narodowości, do której dany obywatel przynależy.

Nowe rozporządzenie obowiązuje lokalne władze i urzędy we wszystkich republikach, wchodzących w skład Unji sowieckiej.

NOWA SECESJA Z PPS.

Warszawa, 19. listopada. (Tel. G. P.) Prezydent m. Lublina poseł Pączek wystąpił z PPS i zgłosił przystąpienie do Frakcji Rewolucyjnej. P. Pączek zatrzymuje nadal mandat poselski.

Każdy powinien zostać członkiem L. O. P. P.

„KOPERNIK-MARYSIENKA”

wyświetla dziś arcydzieło p. t.

PAN TADEUSZ

Chłopiec z balonikami.

HISTORIA BIEDNEGO KALEKI. — BALONIKI DOSKONAŁYM SPOSOBEM ZAROBKOWANIA. — ROZCZAROWANIE SZLACHETNEGO STUDENTA.

Medjolan, w listopadzie.

Zabawną historję opowiadają pisma włoskie:

Na rogu Corso Vittorio Emanuele w Medjolanie stał ubogi chłopczyzna i sprzedawał baloniki. Czerwone niebieskie i żółte kule przymocowane były cienkim sznurkiem do kija i kołysały się w powietrzu jesieniem.

Nagle chłopak krzyknął przeraźliwie. Baloniki oderwały się i uleciały w górę. Chłopak krakał rozpaczliwie. Ku biednemu malcowi, który utykał na jedną nogę, zbliżył się student uniwersytetu i zapytał ze współczuciem: — Ile ich było?

— Dwaście pięć — wykrztu-

Z TEATRU.

Występ Liljany Zamorskiej w „Madame Butterfly”, operze G. Puccini'ego.

Lwów, 20. listopada.

Nacechowana niemal bez przerwy smętnym i rozpaczliwym nastrojem akcja, i zu pełnie odrębny styl zastosowany przez mistrza Puccini'ego do harmonizacji swego dzieła, obniżają może — po części — zachwyty muzycznych jednostek i tych nawet znawców, którym imponuje genialna, wykazana w „Madame Butterfly” pomysłowość kompozytora, interesujące opracowanie partytury orkiestralnej i oryginalne a jaskrawe jej koloryty. Lecz są i tacy, dla których ten właśnie rodzaj ilustracji muzycznej stanowi źródło nieustannych zachwyty i entuzjastycznych wprost uniesień, spotęgowanych jeszcze cza rem owej przedziwnie pięknej melo dyki Puccini'ego, w której grupują się har monijnie wijące się bez końca śpiewne te maty, przemawiające tak silnie do duszy słuchacza.

Atakcyjnie podziało tym razem — w sobotę 17. bm. — również nazwisko cenionej u nas i sympatycznej artystki ope rowej, p. L. Zamorskiej, występującej go ściennie w partji tytułowej. Licznie zgro madzone onegdaj audytorjum nie doznało zawodu, zważywszy zwłaszcza, że w do skonanej kreacji (Cho-cho-san) uwydatniły się — sięgając pamięcią wstecz — nie ulegające żadnej wątpliwości korzystne zmia ny na punkcie woluminu głosowego p. Za morskiej. Temu powiększeniu materiału wokalnego zawdzięcza nmiętnie prowa dzona kantylena artystki znaczny przy rost wyrazu dramatycznego, a prócz tych walorów okraśliła interpretację partji wy borna gra sceniczna, co wszystko złożyło się na pierwszorzędną istotnie, a zgodną z intencjami kompozytora i librecisty, a zarazem ponętą i pełną wdzięku postać Madame Butterfly. O sukcesie p. Zamorskiej zadecydował już jej śpiew w I. akcie, w miarę wrastającego napięcia drama tycznego sytuacji potęgowało się powodze nie jej kreacji, a po każdej odsłonie roz legały się w sali teatralnej serdeczne okla ski, świadczące wymownie o ogólnem u znaniu publiczności.

Bardzo dobrze dostroili się do arty styczniego poziomu postaci tytułowej inni wykonawcy ważniejszych partji (p. Fr. Bedlewicz, p. E. Płośki, p. St. Hingle równa, p. T. Łowczyński i p. St. Tarnawski), a na szczerze uznanie zasłużyła orkie stra, wywiązująca się pod kierownictwem dyr. I. Lehrera precyzyjnie ze swego trud nego zadania. Umiejętnie wyczulowane, a okazałe nieraz efekty orkiestralne za liczny należy do ważnych plusów sobotnie go tak udatnego wieczoru operowego. W równym stopniu dopisała staranna reży serja (St. Tarnawski), a całość przedsta wienia wywarła szereg wrażeń jak najko rzystniejszych. Fr. Neuhauser.

W nast pnym prog. uroczą artystka świata, bohaterka z filmu „Zmartwychwstanie”

DOLOR'S del RIO w porwijającym dramacie „RAMONA” BIAŁY ORZEŁ

Reżyserja Edwina Carewa, twórcy filmu „Zmartwychwstanie”. — Uzupełni program

Obchód 10-lecia Od odzienia Polski w całym państwie.

sił wśród lkania chłopak. — Za każdy zapłaciłem dwa liry.

— Masz sześćdziesiąt lirów — rzekł student. — A teraz nie płacz i ruszaj do domu.

Chłopak wziął pieniądze i otarł łzy. Inni przechodnie, zachęteni szlachetnym przykładem studenta, ofiarowali mu również trochę grosiwa. Zadowolony ruszył dalej, utykając mocno.

W godzinę później stał na Via Manzoni ubogi chłopczyzna i sprzedawał baloniki. Czerwone, niebieskie i żółte kule, przymocowane

były cienkim sznurkiem do kija i kołysały się w powietrzu jesieniem.

Nagle chłopak krzyknął przeraźliwie. Baloniki oderwały się i uleciały w górę. Chłopak krakał rozpaczliwie. Ku biednemu malcowi, który utykał na jedną nogę, zbliżył się przyzwolicie ubrany starsuszek i zapytał ze współczuciem: — Ile ich było?

— Dwaście... — chciał odpowiedzieć chłopak, ale głos zamarł mu w gardle. Tuż przy nim stał bowiem ów student, który mu przed godziną ofiarował 60 lirów. Student chwycił pomysłowego malca i porządnie wytoił mu skórę. Wówczas biedny kaleka, utykający na jedną nogę, wyrwał się z rąk studenta i uciekł „zmykając, jak zając”.

Pała Negri łaknie samodzielności.

WIZYTA U BERNARDA SHAWA. — DALSZE PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ.

Londyn, w listopadzie.

(=) Przybyła tutaj sławna gwiazda filmowa, Pała Negri. Pragnie ona mianowicie nawiązać kontakt z ang. przemysłem filmowym. Ponadto celem jej przybycia do Londynu jest również wizyta u Bernarda Shawa, którego Pała Negri „uwielbia” i którego jakiś dramat chciałaby sfilmować.

Pała Negri, która sześć lat spędziła w Hollywood, pragnie obecnie usamodzielnąć się i zorganizować

własne przedsiębiorstwo filmowe. Jej ideałem jest możność swobodnego

wybierania sobie scenarjuszy, reżyserów, partnerów i t.d. Pewnemu dziennikarzowi angielskiemu oświadczyła piękna Polka, że w najbliższym czasie będzie „kręciła” trzy filmy, jeden w Anglii, jeden we Francji i jeden w Niemczech.

Niezwykły krzewiciel moralności

NOWOCZESNY SAVONAROLA KRAŻY PO ULICACH PARYŻA.

Paryż, w listopadzie.

(=) Paryż ma obecnie nielada sensację. Po mieście krąży

Angielska awantura z powodu książki

GORĄCE „ZRÓDŁO SAMOTNOŚCI”. — CZY KSIĄŻKA MORALNA CZY NIEMORALNA?

Londyn, w listopadzie.

(=) Rozgorzała tutaj zacięta kampanja prasowa z powodu powie ści p. Radcliffe Halls pt. „Źródło samotności”, zajmującej się życiem miłosnem kobiet. Mianowicie magistrat Londynu kazał wycofać z obiegu kursujące już egzemplarze tej książki i zniszczyć je.

Drobna tylko część prasy solidaryzuje się ze stanowiskiem władz.

Natomiast większość pism, a zwłaszcza „Morning Post” i „Daily Herald” uważają ten zakaz za barbarzyństwo, godne wieków średnich. Wybitni krytycy angielscy uważają, iż „Źródło samotności” jest dziełem wysokiego artyzmu, dalekiem od jakiegokolwiek pornografji.

Autorka książki sprzedała swój dom, aby móc wdrożyć przeciwko magistratowi proces.

Damen'czny sun dyrektora teatru

ZMUSIŁ NIESZCZĘŚLIWĄ KOBIETĘ DO ZAŻYWANIA MORFINY.

Wiedeń, w listopadzie.

(=) Wiedeńska policja aresztowała wczoraj zamieszkałego w Wiedniu obywatela węgierskiego, Zoltana von Bothy, syna znanego budapeszteńskiego dyrektora teatru.

Ten 27-letni młodzieniec został uwięziony z powodu nakłonienia Wiedenki, pani W., do

zażywania morfiny.

Mianowicie przybywszy do Wiednia przed rokiem, nawiązał Zoltan znajomość z pewną młodą rozwódką. Ponieważ pani ta skarżyła się mu na dolegliwości nerwowe, Zoltan,

który sam był namiętym morfini stą, próbował ją także nakłonić do oddawania się temu nalogowi. A gdy pani W. dała mu odpowiedź odmowną, zastrzyknął jej po raz pierwszy morfinę wbrew jej wiedzy, podczas snu. Od tego czasu pani W. stała się morfinistką, a stan jej zdro wia pogorszył się wprost fatalnie.

Obecnie biedną kobietą zajęła się jej rodzina, która ponadto zrobiła odpowiednie doniesienie policyjne na Zoltana.

Afera ta wywołała w Wiedniu wielkie zainteresowanie.

Młoda niespodzianka

dla Szanownych Pań Gospodyń przegotowała Krakowska Fabryka Mydła C. Śmiechowski Spółka z ogr. odp. dodając do każdego większego pakowanego kawałka swego znakomitego mydła marki „Rajskie Śmiechowski”

1 torebke doskon tej farby!

Kwiat śnieżny

najszlachetniejszy krem do twarzy i rąk, któremu miliony pań zawdzięczają swoją piękność. Wszędzie do nabycia.

KOBIECA W DOMU I SALONIE

-GAZETA PORANNA SWOIM CZYTELNICZKOM-

Nr. 159.

Dodatek tygodniowy do N. 8689 z dnia 21 listopada 1928.

Redakcja ul. Piłsudskiego 10.

POGADANKA.

Lwów, 20. listopada.

W poprzedniej mojej pogadance omawiając działalność kobiety polskiej w wskrzeszonym do nowego życia państwie polskim, mogłam tylko ogólnikowo zaznaczyć, w jakim kierunku rozwija się jej praca społeczna. Dziś pozwolę sobie na bardziej szczegółowy przegląd tej dziedziny pracy kobiecej w ciągu dziesięciolecia istnienia naszego państwa, przyczem, rzecz prosta, również nie mogę się pokusić o oddanie całokształtu tej pracy, zadowalniając się jak najskromniejszym zarysem i uwzględnieniem przede wszystkim tej akcji, którą rozwija kobieta polska na najbliższym nam terenie Lwowa i Małopolski.

W nawiązaniu do poprzedniej pogadanki zaznaczę, że w pierwszych latach po restytuowaniu państwa praca kobiety w Polsce skupiała się głównie w akcji pomocy dla żołnierza i wogóle gojenia ran zadanych wojną. Pod tem hasłem pracują w tym czasie wszystkie organizacje kobiece, a przede wszystkim mające takie chlubne karty w historii ruchu narodowego Małopolski, Liga Kobiet, Koło Polek, organizacja wojskowa, Stow. „Ziemiannek”, „Sekcja kobieca PPS” i w. i., a także praca kobieca w Czerwonym Krzyżu. Akcja ta prowadzona pod hasłem: wszystko dla frontu oraz pomocy chorym, głodnym i wyczerpanym obejmuje organizację kantin, świetlic, wysyłkę pism na front, opiekę nad opuszczonymi dziećmi, powracającymi z niewoli repatriantami. Zawijają się stowarzyszenia „Polska - repatriantom”, „Chleb głodnym dzieciom”, „Twa pomoc dla inteligencji”, „Pomocy ofiarom wojny”, w których skupiają się wszystkie kobiety pracujące społecznie bez różnic partyjnych.

Po tym pierwszym okresie doraźnej pomocy tam, gdzie jej było najbardziej potrzebna, stowarzyszenia wracają do swojej programowej pracy. Na naszym gruncie lwowskim należy się specjalnie chwalić kartą „Zjednoczeniu Polskich Chrześcijańskich Towarzystw kobiecych”, które stojąc na gruncie apolitycznym i bezpartyjnym, potrafiło skonsolidować dla celów ogólnonarodowych i ogólnospołecznych kilkanaście stowarzyszeń kobiecych poza ich specjalnymi zakresami działania. „Zjednoczenie Chrześcijańskich Towarzystw kobiecych” postawiło sobie za zadanie praktyczną działalność w kierunku walki z upadkiem moralności, przez walkę z alkoholizmem, opiekę nad kobietami, ratunek

fizycznego i moralnego zdrowia dziecka. Przytem we wszystkich sprawach ogólnego narodowego znaczenia występuje jako reprezentacja kobiety polskiej. Wśród stowarzyszeń, które wchodzi w skład Zjednoczenia najżywszą działalność rozwija Narodowa Organizacja Kobiet, założona w r. 1918, która obok pracy politycznej prowadzi także działy praktyczne, utrzymuje szwalnie, pracownie kilimów, koronek itp. celem przyścia z pomocą kobiecie pracującej. Obok Organizacji Kobiet szerokie kręgi działania obejmuje „Katolicki Związek Polek”, który przedewszystkiem wielkie zasługi położył przez stworzenie Opieki nad kobietami, pośrednictwa pracy, Misji dworcowej, kursów oświatowych itp. Równie wydatną działalność rozwijają „Stowarzyszenia Ziemiannek”, wśród których podkreślić należy organizację, tak pięknie rozwijającą się na naszym gruncie: „Związek Snopkowiek”, któremu w innych dzielnicach odpowiadają: Związki Kuchniczerek, Chylichzanek i i. Praca tych stowarzyszeń obejmuje działalność gospodarczą, społeczną i pedagogiczną, podnosi kulturę wsi przez kobietę wiejską, dąży do uprzemysłowienia wsi i wyzwolenia Polski od importu przetworów rolniczych z poza kraju. Prowadzą one również kursy drobnego przemysłu na wsi, jak hałciarstwo, koronkarstwo i kilimkarstwo i wogóle bardzo skutecznie pracują w kierunku podniesienia ekonomicznego kraju.

Opiekę nad dziećmi i młodzieżą prowadzą za pomocą świetlic i klubów „Polsk. Stow. młodych kobiet”, Koła Polek, Młode Ziemianniki, Sekcja kobieca PPS., Stow. młodzieży, Nar. Organizacja Kobiet, Koła mieszczańskie i i. W rzędzie bardzo wydatnie pracujących stowarzyszeń kobiecych należy postawić „Rodzinę Wojskową”, do której należą żony wzgl. matki wojskowych. Stowarzyszenia te mają charakter samopomocy, prowadzą pracę sanitarną, higieniczną, kulturalno-oświatową, prawną, przemysłowo-handlową i sportową.

W pracy nad usprawnieniem społeczeństwa i przygotowaniem go do trudnych zadań, jakie mogą je oczekiwać w przyszłości bardzo wysokie zasługi posiada „Organizacja Przysposobienia Wojskowego kobiet”, Komitet społeczny Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju” prowadzi kursy i obozy instruktorskie, które mogą poszczycić się już licznymi zastępcami wywieczonych w pomocniczej służbie wojskowej kobiet.

Nakoniec w tym przeglądzie społecznej pracy kobiecej należy się poczyścić miejsce najmłodszej z organizacji kobiecych, która jednak zaznaczyła się już w pożytecznej akcji. Stowarzyszeniem tem jest „Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet”, który wyłonił się z komitetu wyborczego kobiet dla popierania B. B. współpracy z rządem. Komitet ten oddał niemałe usługi podczas wyborów B. B. W. R. i przyczynił się waleń do znakomitego zwycięstwa, jakie idea współpracy z rządem Marsz. Piłsudskiego przy wyborach odniosła. Obecnie Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, stojący pod protektoratem prez. Mościckiej, postawił sobie za zadanie szerzenie uświadomienia obywatelskiego, prowadzenia

opieki nad matką i dzieckiem, oraz sprawami związanymi z życiem kobiet, popieranie wytwórczości gospodarczej kobiet, opiekę nad szkolnictwem i podnoszenie kultury społeczeństwa. Ponieważ Związek zamierza przede wszystkim objąć te działy pracy społecznej, które dotychczas albo nie są należycie obsłużone, albo też leżą odłożeniem, jest zatem cenem uzupełnieniem istniejących dotychczas organizacji społecznych kobiet.

Z tych kilku najogólniejszych rysów stwierdzić możemy, że kobiety w Polsce są czynnikami aktywnej pracy i spodziewać się należy, że w przyszłości potrafią pod tem hasłem skupić wszystkie obywatelki Rzeczypospolitej.

J. P.

Z dziedziny mody.

LINJA I PRZYBRANIE.

Lwów, 20 listopada.

Linja jest dzisiaj wszystkim — przybranie musi się zadowolnić rolą dekoracyjną. Zadaniem jego jest ożywienie sukni, a także podkreśle-

Plaszcz zimowy z pelerynką i wysokimi manszetami futrzanymi.

niem elegancji linii. Do tego służą kokardy, inkrustowane w materję; taśmy, borty, wstążki jedwabne i aksamitki, którym nadaje się kun-

szlowne i oryginalne formy. Tej trosce o elegancję linii służy nawet przybranie futrzane, przy płaszczach, które również są wypracowane pod tym kątem widzenia. Bo linja kobiecego stroju dąży dziś do podkreślenia wdzięku niewieściego i jest daleka od poprzedniej surowości i sztywności. Już samo zamalowanie do aranżowania skośnego przybrań świadczy o zerwaniu z zchlupięcym wyglądem, modnej pani. Tę fantazyjność wykazują nawet suknie wybitnie praktyczne, jumperowe, które również zrywają z prostoliniowością i wykazują aranżowanie boczne i skośne. Z natury rzeczy jednak fantazyjność ta ma najszersze pole do popisu w toaletach popołudniowych i wieczorowych, gdzie zaznacza się nie tylko falistością, ale i nierównością dolnego obwodu, nierównym wycięciem, przy szyji, przybraniem żabotowym, lub wolno spływającymi przybraniami szalowymi.

Miękka fantazyjna falistość linii zaznacza się także w elegancjach okryciach zimowych, które również mają często nierówną długość dolny obwód. Jednakże tutaj, równie jak w sukniach praktycznych, należy być ostrożniejszym z stosowaniem tego efektu, ażeby strój pozostał w należytych granicach i nie przybrał niesmacznej pretensjonalności. Odnosi się to szczególnie do płaszczów, przeznaczonych na zimną porę, które przede wszystkim muszą być praktyczne. Moda wprowadza obecnie znowu płaszcze wełniane podbite futrem, które w ostatnich latach niemal zupełnie ustą-

Elegancki płaszcz z czarnego xilseline podbity futrem i przybrany perskim barankiem.

piły miejsca futrom, przerabianym jako materiał wierzchni. Ten nawrót do podbijania materiałów wełnianych futrem może być pożądanym dla wielu pań, posiadających już nieco podniszczone płaszcze futrzane. To bowiem, co nie nadaje się już jako materiał wierzchni, może być bardzo dobrze użyte jako podbicie i tak małym kosztem można zdobyć elegancki płaszcz zimowy, który wystarczy znowu na kilka sezonów.

Elegancji dodaje takiemu płaszczowi wysoki kołnierz futrzany i także mانشety, które dzisiejsza moda podnosi niemal do łokcia lub nadaje im formę bufiastą. Futrzane

Suknia wizytowa z crepe marocain beige, z skośnym aranżowaniem zakładek i przybrania.

obramowanie dołem przyczynia się do efektu, jednakże panie o lepszej tuszy powinny umiarkowanie używać tego przybrania.

Kapelusze w tym sezonie ulegają ciągłym przemianom, tak, że nie wiadomo, dokąd doprowadzi ta ciągła ewolucja. Obecnie, najnowsze kapelusiki przybrały formę zupełnie płaskich czepek, lub komi-

niarek — a zato co straciły na wysokości, to starają się powetować na opuszczaniu płaskich kryś nie tylko poza uszy, ale nawet zupełnie równo z linią owalu. Grozi to znowu zakryciem zalotnych loczków, które już tak wdzięcznie zaczęły się wychylać z pod obramienia kapelusza. Niewiadomo, czy mamy tu do czynienia z efemeryczną fantazją,

Z higieny i pielęgnowania urody.

SKRZĘTNA GOSPOŚIA MOŻE MIEĆ TAKŻE PIĘKNE RĘCE.

Lwów, w listopadzie.

Oo niedawna jeszcze, w każdym razie lat temu już dziesiątek, piękna, wypielęgnowana ręka mogły się poszczycić niemal wyłącznie panie specjalnie uprzywilejowane przez fortunę lub te, które nie potrzebowały zajmować się codzienną pracą gospodarską. To też w owym czasie biała, delikatna wypielęgnowana rączka była niejako świadectwem próżniactwa. Dobra gospodyni szczyciła się niemal, że ma rękę zniszczoną i spracowaną. Obecnie, jak wiele innych poglądów, tak i ten został zaliczony do nieuzasadnionych uprzedzeń. Kobieta dzisiejsza umie być pracowitą, a równocześnie nie wyrzeka się pielęgnacji swojej urody, do której należy bezwzględnie także piękna ręka. I okazało się, że pielęgnacja ręki nie wymaga ani zbyt wiele czasu, ani zbyt wiele trudu, a tylko zależy od pewnej ostrożności i odrobiny starań.

Przedewszystkiem należy uważać, aby ręka nigdy nie była wilgotną. Zarówno przy myciu, jak i przy każdej pracy, zwłaszcza w kuchni, trzeba zawsze rękę należycie osuszać, nawet wtenczas, jeżeli wiemy, że w najbliższej już chwili znowu trzeba będzie ją zamoczyć. Wskutek wilgoci bowiem skóra na ręce pierzchnie i obrzmiewa, palce grubieją i czerwienieją. Wytarć miękkim ręcznikiem po każdorazowej pracy zapobiega tym niepożądanym skutkom. Szczególniej wieczorem jednak, po skończonej pracy, powinna każda z pań zająć się gruntownie pielęgnacją ręki, aby usunąć ślady pracy całodzienniej. Należy zatem umyć ręce dokładnie dobrem mydłem, przyczem zaleca się zwłaszcza końce palców trzymać przez parę minut w roztworze mydła z letnią wodą. Następnie po dokładnym oczyszczeniu paznokci, należy wytrzeć ręce tłustym kremem. Krem ten dobrze jest pozostawić na rękach, gdyż wtenczas wnika on w pory i lepiej odczyści skórę.

Narastającą skórę przy nasadzie paznokci należy odsunąć za pomocą odpowiedniego narzędzia, przyczem także należy je przedtem natrzeć dobrym kremem. Przez to postępowanie unika się bolesnych i brzydkich tych zacieków. Także powlekanie paznokci lakierem zabezpiecza je od kruszenia i łamania, jednak należy od czasu do czasu usuwać lakier, natłuszczać paznokcie i odczyścić szczoteczką, bo i one potrzebują zaczerpnąć oddechu. Przy formowaniu paznokci lepiej jest używać pilnika, aniżeli ścinać je nożyczkami.

Poza temi ogólnymi zasadami, kobieta oddająca się pracy domowej, musi jeszcze stosować dla utrzymania piękności rąk kilka środków zapobiegawczych. I tak zabrudzone miejsca można odczyścić kamieniem pumeksowym, który, warto zaznaczyć, nie tylko nie szkodzi skórze, ale nawet przyczynia się do jej miękkości. Bardzo dobrze odczyści i miękcy skórę także sok cytrynowy, którego wystarczy kilka kropeł wycisnąć na zewnętrzną stronę ręki i rozetrzeć go, pocierając jedną ręką o drugą.

Po skończonej pracy w kuchni dobrze uczyni każda z pań, jeżeli wytrze dłonie odrobina soli, dzięki czemu znikną wszelkie nieprzyjemne zapachy kuchenne. Następnie umyć ręce dokładnie i wytrzeć naprzód kremem, a potem suchym ręcznikiem, poczem skropić ręce kilku kroplami wody kolońskiej, lub innej wody kwiatowej. Jeżeli chodzi o usunięcie woni po sprawianiu ryb, to należy naprzód włożyć ręce do zimnej wody, a następnie dopiero wymyć je mydłem w ciepłej wodzie.

Przestrzegając tych wszystkich ostrożności może nawet najpilniejsza i najpracowitsza gospodyni posiadać piękną i wypielęgnowaną rękę, co dziś jest warunkiem równie ważnym, jak pielęgnowanie twarzy i całego ciała. **Alfa.**

Rady i wskazówki gospodarcze.

JAK PRZECHOWAĆ KARTOFLE NA ZIMĘ?

Lwów, 20. listopada.

W obecnej porze roku będzie szczególnie na czasie podać naszym gospośom sposób najlepszego przechowywania kartofli, stanowiących tak ważny artykuł spożywczy, zwłaszcza, gdy już daje się odczuwać brak jarzyn. Rzecz prosta, że aby kartofle dobrze przetrzymały, należy przy zakupie uważać, aby towar był wyborowy, gdyż niezdrowe kartofle zarażają inne.

Najważniejszym warunkiem, aby kartofle dobrze się trzymały, jest, by były do piwnicy złożone suche. Należy przytem przebrać je starannie i wszystkie uszkodzone albo odrzuć, albo też złożyć osobno do natychmiastowego użytku.

Dobrze jest zwłaszcza w latach mokrych pod kartofle dać warstwę koku, albo węgla drzewnego. Chroni to kartofle

od gnicia, zwłaszcza jeżeli się piwnicę przytem przewietrza. — Jeżeli powietrze w piwnicy jest za wilgotne, to dobrze jest wstawić do niej od czasu naczynie z niegaszonym wapnem, które chłonie wilgoć z powietrza. Gdy następnie wapno to rozsypie się na proszek, to może być użyte do nawożenia ogrodu. — Przeciwnie, jeśli powietrze w piwnicy jest zbyt suche, to trzeba postawić w niej naczynie z wodą. W piwnicy powinno być ciemno i sucho, ponieważ pod wpływem światła i wilgoci zaczynają kartofle prędko kiełkować.

Zbyt wodniste kartofle należy przed użyciem położyć na parę godzin w pobliżu ciepłego pieca, co sprawia, że wilgoć wyparowuje, a kartofle po ugotowaniu będą smaczne i sypkie.

Elegancka toaleta popołudniowa z velours chiffon imprimé.

czy też panie zgodzą się na to zakapturzenie.

Jeśli mowa o zakapturzeniu, to warto wspomnieć o lansowaniu kapiszona zwłaszcza do płaszczy deszczowych, gdzie, należy przyznać, jest on najbardziej na miejscu. Kapiszon taki w formie mniejszej kapuzy, jest przypięty do płaszcza deszczowego, zwłaszcza wówczas, gdy posiada on pelerynę, która również wchodzi obecnie w modę. Tak ustrojona niewiasta nie potrzebuje lękać się ataków wichru i deszczu i może zrezygnować z noszenia parasola, który traci coraz bardziej łaski władczyni mody. Takie ubranie nadaje modnej pani wygląd mniszeczki, co nie jest pobawione pikanterji, — zwłaszcza, że z pod mniszego stroju wyglądają zuchwale i wcale nie po zakonnemu zgrabne nóżki, odsłonięte niemal aż do kolan.

Moda obecna lubuje się w kontrastach i stwarza z nich coraz to nowe momenty niespodzianek, tak pożądane dla wywołania efektu.

Nina.

Strojna toaleta wieczorowa z muszlinu jedwabnego z koronki.

